

Jaarverslag 2010 van vzw Alias

**Preventie en psychosociale en medische begeleiding
voor kwetsbare mannelijke prostitués in Brussel.**

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2	
DANKWOORD	3	
VOORWOORD: NÓG STRAATHOEKWERK IN BRUSSEL ?	4	
ALGEMENE VOORSTELLING VAN ALIAS	6	
Korte geschiedenis		6
Algemene samenvatting van het project		7
Van “aanwezig zijn op straat” naar “straathoekwerk”		8
Overdracht van expertise		8
ANALYSE VAN DE PROBLEMATIEK EN VAN HET PUBLIEK	10	
Mannelijke prostitutie in Brussel		10
Het doelpubliek van mannelijke prostitués		11
Prostitutie-activiteit		12
Gezondheid en meer specifiek seksuele gezondheid		12
De socio-economische situatie		13
Barrières tot kwaliteitsvolle psychosociale en medische hulpverlening		15
OVERZICHT VAN DE ACTIVITEITEN	16	
Straathoekwerk in het prostitutiemilieu		16
Laagdrempelige begeleiding		22
Informatie en sensibilisering van hulpverleners		25
Netwerkvorming en overleg		27
Socio-epidemiologische gegevensverzameling en observatie van het milieu		30
MIDDELEN	32	
Financiële middelen		32
Personeel		32
Infrastructuur		33
Communicatie		34
Andere middelen		35
BIJLAGE	36	
Communiqué aan de sector		36

DANKWOORD

Het team en de Raad van Bestuur van vzw Alias willen in het bijzonder volgende personen, verenigingen en instellingen bedanken voor hun uiterst waardevolle ondersteuning en hulp.

Onze vrijwilligers

Myriam Monheim en Bart Vandenbroucke zijn stichtende leden van de vzw en voormalige bestuurders die nog steeds een mandaat opnemen in onze Algemene Vergadering. Hun engagement was onontbeerlijk voor de opstart van een kwaliteitsvol project, stevig ingebed in de Brusselse sociale en institutionele context. Bruno Claeys, Emmanuelle Curcio, Sandra Van Vreckem en Bert De Bock hebben, onder meer, gezorgd voor een constante aanwezigheid in het prostitutiemilieu. Dankzij hun inzet werd Alias vzw een deel van de dagelijkse realiteit van het publiek.

Ann-Sophie Deneyer en Anita Jambers tenslotte hebben ook hun steentje bijgedragen aan de organisationele uitbouw van onze organisatie. We danken hen eveneens voor hun vertrouwen en enthousiasme.

Onze partners

Diogenes, Espace P..., Ex Aequo, het Elisa-centrum van het UMC Sint-Pieter, *le Centre Local de Promotion de la Santé (CLPS) de Bruxelles, l'Observatoire du sida et des sexualités (FUSL)*, Dr. Mokrane Saphia, Dynamo International, ICAR Wallonie, CAW De Terp – Boysproject, *le Réseau Hépatite C*.

Onze subsidiënten

- Minister voor Gezondheid, Fadila LAANAN, voor de Regering van de Franse Gemeenschap.
- Minister en Collegelid, bevoegd voor Gezondheid, Benoît CEREXHE, voor het College van de Franse Gemeenschapscommissie.
- Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, Philippe COURARD, voor de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie.
- Onze private schenkers.

VOORWOORD: NÓG STRAATHOEKWERK IN BRUSSEL ?

Momenteel trekken al meer dan 20 teams de straten van Brussel op om in contact te treden met een 'straatpubliek'. Heeft het wel zin om hier nóg een project aan toe te voegen?

Brussel zou ongeveer 5000 prostituees tellen. Een vijfde tot een derde daarvan zijn mannen¹. Het aantal mannelijke straat- en barprostitués wordt op 500 geschat. Dit publiek stapelt een veelheid aan kwetsbaarheden op, die zowel verband houden met gezondheid (seksueel, lichamelijk, geestelijk), met een complexe sociale situatie als met de uitoefening van de prostitutie-activiteit zelf. Er bestaat een rechtstreeks verband tussen deze kwetsbaarheidsfactoren en welbepaalde risico's en risicogedrag: besmetting en overdracht van soa's, agressie (fysiek en seksueel), gebruik en verslaving, ... Ook het feit dat we recent minderjarige jongensprostitués op openbare plaatsen in Brussel ontmoeten, na een relatieve afwezigheid gedurende meerdere jaren, is onrustwekkend.

Bij het zoeken van toegang tot gezondheidszorg en psychosociale begeleiding krijgen mannelijke prostitués te maken met een aantal belangrijke hinderpalen in het bestaande zorgnetwerk. Vaak durven ze hiervan geen gebruik maken om te praten over hun moeilijkheden met betrekking tot prostitutie, homoseksuele contacten, clandestiniteit, ... Het feit dat deze onderwerpen in de taboesfeer blijven, draagt soms nog bij tot het isolement van deze mannen. Er bestaat met andere woorden een kloof tussen de levensstijl van dit doelpubliek en de wijze waarop de zorgsector georganiseerd is. In het algemeen (over)leven ze in het 'hier en nú', 's nachts. Vaak zijn er ook andere prioriteiten (financieel, gebruik, ...) dan gezondheid.

We stellen vast dat het informeren, doorverwijzen en toeleiden naar de bestaande zorgsector van dit publiek een proactieve aanpak vergt: het opzoeken van de prostitués op de plaatsen waar hun activiteit plaatsvindt, tijdens de nachtelijke uren. In het straathoekwerk te Brussel vinden we twee verschillende *modi operandi*. Straathoekwerk dat uitgaat van een territoriale logica – enerzijds – is niet specifiek en richt zich eerder op een specifieke buurt in plaats van op een specifieke doelgroep. We stellen vast dat deze straathoekwerkers 's avonds en 's nachts niet aanwezig zijn in de 'tippelzones', op de momenten dat de prostitués en hun klanten er aanwezig zijn. Bij straathoekwerkprojecten die gericht zijn op specifieke doelgroepen anderzijds, is er geen enkel dat zich tot mannelijke prostitués richt. De vzw's die werken met vrouwelijke prostituees komen maar zelden in contact met mannelijke prostitués: mannen en vrouwen hebben immers verschillende tippelzones en er zijn significante verschillen tussen beide vormen van prostitutie. Ondanks de langdurige afwezigheid van een specifiek begeleidingsaanbod voor mannelijke prostitués te Brussel, is geen enkele bestaande organisatie erin geslaagd deze doelgroep te benaderen of zich haar problematiek toe te eigenen, vooral omwille van een gebrek aan expertise, instrumenten en middelen ter zake.

¹Onderzoek op vraag van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. "Prostitutie: Brussel in Beeld. Bouwstenen voor een Integraal Prostitutiebeleid", Seinpost adviesbureau BV-Erasmus Hogeschool Brussel in samenwerking met de Katholieke Universiteit Leuven, Arnhem, 2008.

Deze analyse heeft een aantal vroegere werkers van Adzon, hierin gesteund door een breed en gevarieerd netwerk, ertoe gebracht te reageren. De aanvankelijke verontwaardiging werd omgezet in een creatieve daad: de stichting van vzw Alias in mei 2009, met als doel het heropstarten van een kwalitatief hoogstaand project ter bevordering van de gezondheid van mannelijke prostitués in Brussel. De klemtoon ligt hierbij op preventie en harm reduction, toegang tot gezondheidszorg en psychosociale hulpverlening en op maatschappelijke integratie. Alias' actieplan stelt zich tot doel het welzijn en het zelfbeeld van het doelpubliek te verbeteren. Zowel de COCOF, de POD Maatschappelijke Integratie en vooral de Franse Gemeenschap zagen snel het belang van een bijzondere aandacht voor mannelijke prostitués. We zijn er hen heel erkentelijk voor. We bedanken eveneens het indrukwekkende netwerk aan individuen, verenigingen, instellingen en schenkers die ons geholpen hebben om de belangen van ons doelpubliek te verdedigen en uit te dragen.

Sinds april 2010 is professioneel straathoekwerk met dit publiek opnieuw een feit. Vroegere straathoekwerkers van Adzon-CAW Mozaïek hebben, gedurende de volledige overgangperiode en tot op heden, de banden met het publiek zoveel mogelijk trachten te behouden. Er werd hard gewerkt aan een overdracht van de bestaande vertrouwensrelaties, de competenties en expertise naar Alias' nieuwe team. Marc Purnotte en Katia Senden – het team van Alias – zullen hun werk verder toelichten in dit verslag. De Raad van Bestuur van Alias is uitermate fier op de kwaliteit van hun werk!

In de toekomst wil Alias haar activiteiten en netwerk van partners bestendigen en verder uitbouwen om de kwaliteit van de hulpverlening naar onze doelgroep toe nog te verhogen. We hopen een lokaal te vinden dat laagdrempelig en dichtbij genoeg is voor ons publiek. Alias zal een aangepast medisch aanbod uitwerken en wil de doelgroep hierbij betrekken. We voorzien de uitwerking van aangepast preventiemateriaal. Ook willen we de sector blijven informeren van ons werk en ermee in overleg gaan. We blijven nadenken over harm reduction op het vlak van seksuele gezondheid (meer bepaald via testing van hiv-hep-syfilis en een hepatitis-B vaccinatieprogramma). Tot slot is het ook belangrijk te beklemtonen dat Alias geen parallel gezondheidscircuit voor mannelijke prostitués wil creëren, maar eerder een toegangspoort wil zijn naar de bestaande sector.

Bert De Bock, Voorzitter van Alias

ALGEMENE VOORSTELLING VAN ALIAS

Korte geschiedenis

Na de sluiting van het Adzon project (opgericht in 1992) door CAW Mozaïek in januari 2009, bleek dat geen enkele van de bestaande sociale organisaties de ondersteuning en begeleiding van Brusselse mannelijke prostitués ten volle op zich kon nemen. Ondanks de verschillen in aanpak, bleek dat mannelijke prostitués niet of nauwelijks bereikt werden door de bestaande organisaties.

Een territoriale, wijkgerichte aanpak is een algemene aanpak: er wordt gewerkt met het geheel van problemen die zich in een bepaalde wijk aandienen en men richt zich niet tot specifieke doelgroepen. Deze straathoekwerkers zijn 's avonds of 's nachts niet aanwezig op het terrein. Het ontbreekt hen bovendien aan expertise, werkinstrumenten en middelen met betrekking tot deze specifieke problematiek. Bij straathoekwerkprojecten die gericht zijn op specifieke doelgroepen², was er in Brussel geen enkel meer dat zich richtte naar mannelijke prostitués.

De ongerustheid over de stopzetting van doelgroepgerichte hulpverlening naar mannelijke prostitués in Brussel deed de roep groeien naar een nieuwe kwaliteitsvolle aanpak. Dit resulteerde in de opstart van een werkgroep door een groep partners afkomstig uit uiteenlopende werkvelden: hulpverlening aan mannelijke en vrouwelijke prostituees, (seksuele) gezondheidsbevordering, hiv/aidspreventie, het holebi-verenigingsleven, en de straathoekwerk-, thuisloosheids- en verslavingssectoren³.

In mei 2009 is deze werkgroep overgegaan tot de oprichting van een vzw (de oprichtingsakte werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 4 juni 2009), Alias genaamd, met een specifieke missie naar mannelijke prostitués te Brussel. De Algemene Vergadering van de vereniging groepeerde een aanzienlijk aantal partners, met ervaring in de hulpverlening gericht naar mannelijke prostitués en/of met relevante ervaring in een aanverwante sector.

² Zo richt D.U.N.E. zich bijvoorbeeld tot drugsgebruikers en Diogenes tot dak- en thuislozen.

³ Meer bepaald: CAW de Terp-Boysproject, CAW Mozaïek, het Elisa centrum (UMC Sint-Pieter), vzw Diogenes asbl, D.U.N.E asbl, Espace P... asbl, Ex Aequo asbl, Dokters van de Wereld België, vzw Merhaba asbl, Observatoire du Sida et des Sexualités (Facultés universitaires Saint-Louis), Sensoa, vzw Regenbooghuis / Maison-Arc-en-Ciel asbl.

Algemene samenvatting van het project

Alias is het enige Brusselse project dat zich tot mannelijke prostitués richt.

Alias stelt zich tot doel het welzijn en het zelfbeeld van het doelpubliek te verbeteren. In het actieprogramma van de vereniging ligt de nadruk op kwalitatief hoogwaardige bevordering van de gezondheid, en dit in de eerste plaats via:

- preventie en harm reduction,
- toegang tot het medische en psychosociale hulpverleningsaanbod,
- maatschappelijke integratie en participatie van de doelgroep.

Het doelpubliek van Alias kenmerkt zich door een opeenstapeling van kwetsbaarheidsfactoren: een soms volledige onbekend zijn met de besmettingsrisico's van hiv en andere soa's of met veilig vrijen; sociale stigmatisering; psychisch lijden en taboevorming omwille van de prostitutie-activiteit en homoseksuele contacten; laag zelfbeeld; drugsgebruik en verslavingen allerhande; armoede; clandestiniteit, ...

Deze groep vertoont een hoge prevalentie van soa's – waaronder hepatitis B – en heeft een verhoogd risico op hiv-besmetting. Het gaat om een moeilijk bereikbaar publiek dat bij de toegang tot gezondheidszorg en psychosociale begeleiding te maken krijgt met een aantal belangrijke hinderpalen. Ze worden gediscrimineerd door hulpverleners en discrimineren zichzelf ten opzichte van de diensten en instellingen die hen zouden kunnen helpen.

Alias ontwikkelt de nodige instrumenten en hulpmiddelen, op maat van haar publiek, met de methodiek en de activiteit van het straathoekwerk als centrale pijler. Dankzij het straathoekwerk kan er aan preventie gedaan worden op de tippelzones. Hierbij wordt voor harm reduction als basisinsteek gekozen. Bovendien wordt via het straathoekwerk laagdrempelige begeleiding en ondersteuning aangeboden, die erop gericht is om bruggen te bouwen naar de bestaande medische en psychosociale zorgstructuren. Vaak is dit in eerste instantie een onbekende wereld, waardoor men zich buitengesloten voelt en waar men zich niet makkelijk toe wendt.

Met de andere hulpverleners wordt gebouwd aan een goed functionerend netwerk, worden er bijzondere samenwerkingsverbanden opgestart en investeert Alias in gericht overleg en uitwisselingen. Zodoende kunnen we hulpverleners uit de diverse betrokken sectoren (hulp- en zorgverlening, verslaafdenzorg, socio-professionele integratie, ...) sensibiliseren voor de bijzondere problemen waar ons publiek mee geconfronteerd wordt. Samen kunnen we immers nog beter de noden van dit publiek analyseren en er onze hulpverlening op afstemmen.

Van “aanwezig zijn op straat” naar “straathoekwerk”

In de periode 2009-2010 heeft Alias – in het kader van haar actieplan, gezamenlijk gefinancierd door de COCOF, de Franse Gemeenschap en de federale overheid via de POD Maatschappelijke Integratie en verschillende private giften – twee ervaren hulpverleners kunnen aanwerven (in dienst sinds april 2010).

Tussen maart 2009 en april 2010 hebben vijf straathoekwerkers met ervaring in het mannelijke prostitutiemilieu vrijwillig een minimale aanwezigheid (minimum 1 avond om de 3 weken) verzekerd in de tippelzones. Doelstelling van deze aanwezigheidsopdracht was enerzijds het onderhouden van de bestaande contacten met de doelgroep en anderzijds het gericht blijven op de noden en behoeften van de doelgroep.

Twee organisaties, de vzw's Diogenes⁴ en Ex Aequo⁵, hebben deze “presentie-opdracht” structureel ondersteund tijdens de overgangsfase. Deze presentie-opdracht volstond echter niet om daadwerkelijk met nieuwe prostitués in contact te komen, noch om nieuwe tippelzones in kaart te brengen. Een deel van het publiek had weliswaar de mogelijkheid om zijn noden en vragen tot onze vrijwilligers te richten, evenwel zonder dat deze laatsten hierop konden ingaan. De ervaring van Adzon, net als die van andere projecten (ICAR Wallonie, Boysproject), leert ons dat het straathoekwerk als methodiek bijzonder geschikt is om een vertrouwensband met dit publiek op te bouwen, en zodoende de link te maken naar de aangepaste psychosociale en medische hulpverlening.

Overdracht van expertise

Sinds 1992 en tot en met 2008, heeft Adzon activiteiten opgestart ter optimalisering van de doelgroepgerichte hulpverlening voor mannelijke prostitués te Brussel. Door de jaren heen werd de kwaliteit van de ontwikkelde instrumenten duidelijker en bleek het project meer dan eens een inspiratiebron voor gelijkaardige projecten in andere Belgische steden.

Sinds april 2010 organiseren de nieuwe werkers van Alias elke donderdag- en vrijdagavond straathoekwerk in het milieu van de mannelijke prostitutie. Dit nieuwe team wordt één keer per week ondersteund door ervaren vrijwilligers (het betreft de drie straathoekwerkers van het vroegere Adzon-project). Hierdoor was het nieuwe team onmiddellijk operationeel. De rijkdom van deze overdracht kan nauwelijks overschat worden: expertise met betrekking tot het prostitutiemilieu (achtergrondinformatie over wat de jongens motiveert, professionele houding en methodieken om in contact te komen met het publiek, ...), herkenning van en toegang tot tippelplaatsen (bars, ontmoetingsplaatsen, *backrooms*), overdracht van bestaande vertrouwensrelaties, delen van ervaringen en kennis van straathoekwerk.

⁴ Brusselse straathoekwerkorganisatie voor dak- en thuislozen.

⁵ Vereniging ter bevordering van de gezondheid en preventie van soa's en hiv/AIDS, gericht naar een publiek van homo- en biseksuele mannen, in de Franse Gemeenschap.

Door deze overdracht van expertise werd het publiek snel vertrouwd met ons beginnend team – beetje bij beetje richtte men zich vaker tot hen. Dankzij de regelmatige aanwezigheid van straathoekwerkers wordt het milieu geobserveerd, kunnen er nieuwe banden aangehaald en onderhouden worden met het doelpubliek en worden er geleidelijk aan diepgaande vertrouwensrelaties gecreëerd.

Deze eerste maanden straathoekwerk hebben ons gesterkt – voor zover dat nog nodig was – in onze overtuiging van de noodzaak van een doelgroepgericht project voor mannelijke prostitués te Brussel. Per avond straathoekwerk tellen we gemiddeld een twaalftal observaties en contacten. De prostitués zijn vaak enthousiast en opgelucht bij het terugzien van straathoekwerkers. Niet alleen kunnen ze eindelijk terug openlijk praten zonder de angst om afkeurend beoordeeld te worden; ze hebben ook opnieuw iemand van wie ze informatie kunnen bekomen, aan wie ze vragen naar begeleiding kunnen stellen of met wie ze samen een toekomstplan kunnen uitwerken.

De hieronder uitgewerkte analyse van de problematiek staat dan ook in rechtstreeks verband met deze eerste fase van het werk “op het terrein”.

ANALYSE VAN DE PROBLEMATIEK EN VAN HET PUBLIEK

Mannelijke prostitutie in Brussel

Mannelijke prostitutie vindt plaats in verschillende buurten op het Brusselse grondgebied. De “straatprostitutie” wordt uitgeoefend op een aantal openbare plaatsen (op straat, in stations en in parken) of in private ruimtes in de commerciële holebi-sector (cafés, bars, sauna’s, ...). Deze vorm van prostitutie observeren we vooral:

- in het stadscentrum in de uitgaansbuurt van holebi’s – dit is het eigenlijke territorium van mannelijke prostitutie
- op verschillende openbare plekken buiten deze wijk (in en rondom stations, parken, ...)
- in de Noordwijk, waar mannelijke travestieten of transseksuelen het traditionele territorium van vrouwelijke prostituées delen⁶.

Op straat is drugsgebruik meer zichtbaar. Sommige prostituées tonen dit zelfs heel openlijk. De gebruikelijke tarieven op straat zijn minder hoog en het is niet nodig om vooraf een praatje te maken met de klant (en dus om één van de landstalen goed genoeg te beheersen) of om “goed gekleed” te zijn. Er zijn ook meer specifieke tippelzones in functie van herkomst. Zo ontmoeten we – bij wijze van voorbeeld – Roemenen eerder in de parken en in de bars terwijl we Bulgaren vaker op straat aantreffen. Hierbij moet wel vermeld worden dat het niet om een absolute regel gaat maar eerder om waargenomen tendenzen.

Andere observaties van de voormalige werkers van Adzon geven aan dat Brussel, naast het verder bestaan van mannelijke prostitutie op straat en in de bars, sinds een aantal jaren ook een verhoging kent van het tippelen via internet. Deze vorm van prostitutie verbergt zich het vaakst achter een “escort⁷ aanbod” op specifieke ontmoetingssites. Deze ‘nieuwe’ vorm van prostitutie heeft de straatprostitutie (en haar cliënteel) echter nog niet doen verdwijnen – een vorm van prostitutie die uitgeoefend wordt door een des te kwetsbaarder publiek. Bovendien hebben ook diegenen die via internet tippelen behoefte aan een specifiek begeleidingsaanbod, onder meer op vlak van seksuele gezondheid.

⁶ Een deel van dit publiek wordt bereikt door de Brusselse antenne van Espace P... in het kader van hun straathoekwerk met vrouwelijke prostituees.

⁷ Officieel gaat het om het “vergezellen” van de klant zonder hem seksuele diensten aan te bieden.

Het doelpubliek van mannelijke prostitués

Het publiek van mannelijke prostitués is een heterogene, mobiele, moeilijk kwantificeerbare en dus slecht gekende groep⁸. Een degelijke schatting van hun aantal of een exhaustieve beschrijving van de groep leveren blijkt onmogelijk. Een deel van het publiek verblijft clandestien op het grondgebied en wordt dus amper bereikt wordt door niet-gespecialiseerde psycho-medico-sociale actoren. Bovendien bestaat er een grote diversiteit aan tippelzones. Een recent onderzoek⁹ schat de totale populatie mannelijke prostitués op 1000 à 1500, waarvan een 500-tal zich zouden prostitueren op straat en in de bars.

De mannelijke prostitués die Alias prioritair wil bereiken met haar actieprogramma, bevinden zich in “sociale situaties van kwetsbaarheid”¹⁰. Het gaat om een groep mensen die verschillende kwetsbaarheden cumuleren: kwetsbaarheden die verband houden met hun prostitutie-activiteit en – meer algemeen – ook met hun socio-economische situatie, met hun gezondheid en – voor een deel van het publiek – met hun administratieve situatie (dit geldt vooral voor migranten). In deze context zijn mannelijke prostitués bijzonder sterk blootgesteld aan infectierisico's met betrekking tot hiv en een aantal andere soa's, waaronder hepatitis B¹¹. Bovendien stoot dit publiek op een reeks belangrijke obstakels in de toegang tot gezondheidszorg en psychosociale hulpverlening en 'ontsnapt' het vaak aan het klassieke hulpverleningsaanbod.

De verklaringen voor de kwetsbaarheid van dit publiek zijn heel divers, of ze nu van gedragsmatige, sociale, omgevings- of institutionele aard zijn. Doch welke de afkomst of het levensparcours van de prostitué ook is, de dagelijkse realiteit van deze hele doelgroep wordt gekenmerkt door meervoudige discriminatie, stigmatisering en seksuele taboes (op homoseksualiteit in het bijzonder)¹².

⁸ Martens V., Parent F. et les acteurs de la prévention des IST/SIDA en Communauté française, *Stratégies concertées de la prévention des IST/SIDA en Communauté française : Une analyse commune pour l'action*, Bruxelles, Observatoire du sida et des sexualités (FUSL), Décembre 2009.

⁹ Onderzoek besteld door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. “Prostitutie: Brussel in beeld. Bouwstenen voor een integraal prostitutiebeleid” Seinpost adviesbureau BV-Erasmus Hogeschool Brussel in samenwerking met de Katholieke Universiteit Leuven, Arnhem, 2008.

¹⁰ DELOR F., HUBERT M., « Un ré-examen du concept de “vulnérabilité” pour la recherche et la prévention du VIH/SIDA », Bruxelles, Observatoire du sida et des sexualités, 2003.

¹¹ MARTENS V., PARENT F. *et al.*, 2009, *Op. cit.*

¹² DIELEMAN M., *Jeunes prostitué-es et réponses sociales. Etat des lieux et recommandations*, Bruxelles, Communauté française de Belgique, 2006 ; MONHEIM M., « Destins de l'homosexualité masculine maghrébine : entre unions “imposées”, prostitution et mort sociale ? », *Agenda interculturel*, janvier-février 2006, pp. 32-36. ; zie ook de rubriek “Getuigenissen” op de website van Alias: www.alias-bru.be.

Prostitutie-activiteit

Prostitutie stelt degenen die ze uitoefenen bloot aan een verhoogd risico op soa's en hiv, aan verschillende vormen van geweld, aan psychisch lijden en sociale stigmatisering. Na verschillende ontmoetingen met de ploeg van Alias, praten slechts een aantal prostitués openlijk over hun ervaringen in de prostitutie. Het merendeel bespreekt enkel hun zorgen met betrekking tot hun gezondheid, een onderwerp dat "makkelijker" bespreekbaar is dan sommige andere.

Tot op heden (na negen maanden straathoekwerk) gingen de gesprekken vooral over tippelen (verschillen tussen de straat, het park en de bars); de prijzen ("de buitenlanders doen de prijzen dalen, dus moeten we meer doen voor minder geld en ook meer risico's nemen", "de klant is bereid om meer te betalen voor seksuele betrekkingen zonder voorbehoedsmiddel"); de vragen van klanten en de moeilijkheden om te onderhandelen over beschermde seksuele contacten en – meer algemeen – de grenzen die een aantal prostitués maar moeilijk kunnen stellen (bij voorbeeld het weigeren van seksuele praktijken waar men zich niet goed bij voelt want "nee zeggen aan de klant is een kans voorbij laten gaan").

Gezondheid en meer specifiek seksuele gezondheid

Gezondheid, in de brede betekenis van het begrip, vertegenwoordigt een belangrijke ingangspoort voor de uitwisselingen met het doelpubliek tijdens het straathoekwerk. Alias wordt immers geïdentificeerd als een dienst die onder meer rond deze problematiek werkt (onder andere via het verspreiden van preventiemateriaal). Toch is gezondheid vaak niet prioritair voor het doelpubliek. Wanneer er zich een dringend gezondheidsprobleem voordoet (of een probleem dat mettertijd dringend is geworden), begeeft men zich meestal naar een spoedgevallendienst van een ziekenhuis. De kennis van het bestaande medische zorgaanbod is eerder gebrekkig of onbestaande, net als kennis en besef van de eigen gezondheidstoestand. Het merendeel heeft al lang geen arts meer bezocht en heeft trouwens geen vaste huisarts. Toegang tot zorg is bovendien beperkt voor sommigen, bij gebrek aan medische dekking.

De **seksuele gezondheid** van het doelpubliek moet geanalyseerd worden in functie van de impact van prostitutie op iemands seksualiteit(sbeleving), onder meer met betrekking tot "aanpassingen" tussen verschillende praktijken ("privé / professioneel", binnen een relatie of daarbuiten, hetero- / homoseksueel). Er zijn manifeste kwetsbaarheden op vlak van:

- *SOA / AIDS preventie*: gebrek aan kennis over besmettingsrisico's en manieren waarop men zich kan beschermen tegen soa's en hivbesmetting; onvoldoende gebruik van voorbehoedsmiddelen en glijmiddel met klanten en andere seksuele partners; onvoldoende gebruik van kwaliteitsvolle hiv / soa testing (*counselling*); onwetendheid van het bestaan van post-exposure profylaxe (PEP) tegen hiv.

- *Seksuele geaardheid*: ondergane of geïnterioriseerde homofobie; angst voor stigmatisering; strategieën om onzichtbaarheid te behouden (dubbel leven). Diegenen die zichzelf als homoseksueel identificeren, plaatsen die seksualiteit zelden in een “identitair” perspectief en wensen hun seksuele geaardheid niet noodzakelijk openlijk te beleven. Andere prostitués identificeren zichzelf als heteroseksueel. Seksuele geaardheid is een vaak terugkomend thema bij progressief diepergaande contacten tussen de ploeg van Alias en leden van het publiek.

Geestelijke gezondheid maakt voor Alias integraal deel uit van iemands gezondheid en maakt dus systematisch deel uit van de aandachtspunten. Een deel van het publiek klaagt van een algemeen onwelzijn en vertoont een laag zelfbeeld. Heel wat prostitués geven aan sterk te lijden onder gevoelens van eenzaamheid, vooral een aantal migranten die diepe gevoelens van schaamte en mislukking koesteren met betrekking tot hun migratieproject. Sommige prostitués lijden eveneens aan psychiatrische problemen of leven met een verstandelijke handicap. Het gebruik van psychotrope middelen of dak- of thuisloosheid kunnen het geheel van deze problemen nog verergeren.

Verslaving en middelenmisbruik vormen een probleem op zich. Alcoholgebruik kan problematisch zijn (en wordt aangemoedigd door de activiteit in de bars) alsook het gebruik van drugs via intraveneuze weg (de ploeg stelt een onthutsende prevalentie van hepatitis C vast). Er bestaat een evident verband tussen middelengebruik en het nemen van risico's in het kader van de prostitutie-activiteit. Drugs kunnen als copingmechanisme fungeren om met de moeilijke situatie als prostitué om te kunnen gaan of om “beter zijn rol te kunnen spelen” wanneer men bij klanten is (desinhibitie). In sommige gevallen vertegenwoordigen drugs ook een betaalmiddel.

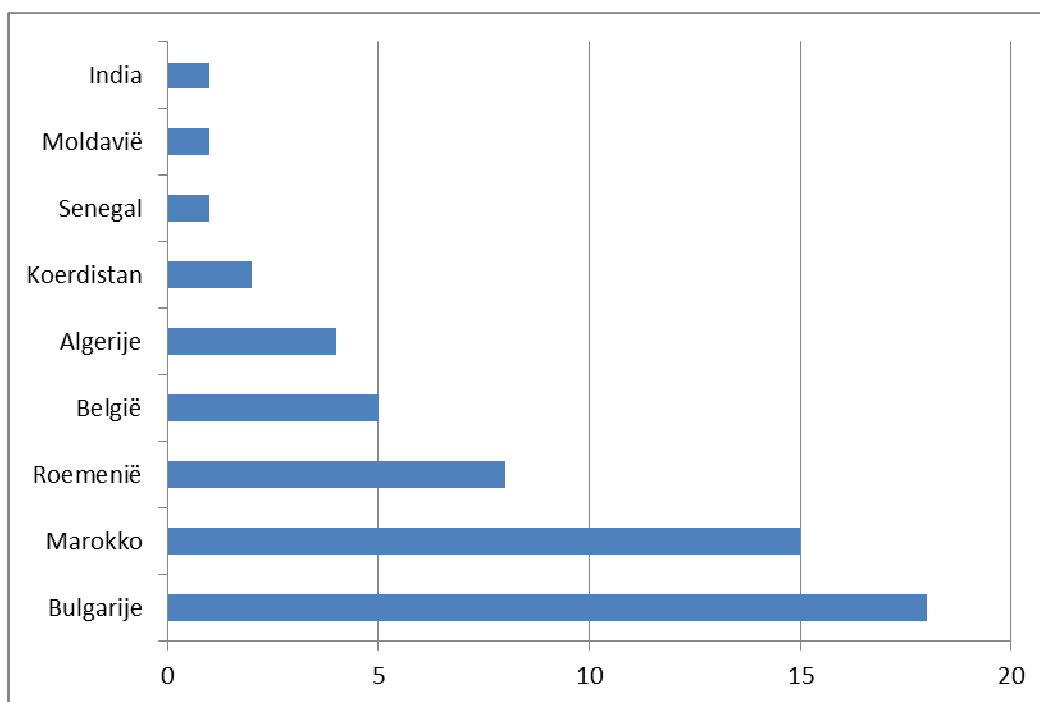
De socio-economische situatie

Een significant deel van het publiek leeft in grote armoede en lijdt onder een belangrijke breuk op vlak van sociale en familiale banden, onder sociaal isolement, behoeftigheid en soms zelfs dak- of thuisloosheid. De afwezigheid van inkomsten en de moeilijkheden om aan te sluiten bij de reguliere arbeidsmarkt zijn veelal te verklaren door een zwak studieniveau, een gebrek aan kwalificaties en soms zelfs analfabetisme. Ook het administratief verblijfsstatuut als migrant speelt een niet verwaarloosbare rol. Bovendien stapelen een aantal prostitués een reeks administratieve verwickelingen op omwille van hun “zwerfgedrag” of mobiliteit, die hun toegang tot financiële hulp vanwege het OCMW of een socio-professioneel integratiecircuit belemmeren. Tot slot leven een aantal onder hen met een belangrijk aantal schulden. Sommige prostitués “beleven hun activiteit goed” en vertonen geen belangrijke sociale breuk. **Anderen prostitueren zich daarentegen in een context van grote armoede. Alias werkt vooral met deze tweede groep, die heel wat meer hulpvragen vertoont, maar staat als organisatie open voor alle mannelijke prostitués.**

Migratie en verblijfsstatuut

Een groot deel van het publiek heeft – los van hun al dan niet reguliere verblijfsstatuut – geen Belgische nationaliteit (zie Figuur 1).

Figuur 1 : Gekende nationaliteit van gecontacteerde personen¹³ tussen april en eind december 2010 (N=55)

Los van andere kwetsbaarheidsfactoren, oefent migratie een onafhankelijk effect uit op de kwetsbaarheid van het doelpubliek. Het is belangrijk om de problemen van nakomelingen van migranten (tweede en derde generatie) – die vooral te maken hebben met het geven van een plaats aan hun ‘homoseksualiteit’ – te onderscheiden van die van nieuwkomers. Wat betreft de tweede groep is het preciaire of zelfs irreguliere verblijfsstatuut een bron van heel wat zorgen (schrik om uitgewezen te worden) en socio-economische uitsluiting (de officiële arbeidsmarkt of een leefloon zijn uitgesloten). ‘Zwartwerk’ wordt dan het enige alternatief; prostitutie vormt een antwoord op dezelfde manier dat sommige prostitués seizoensarbeid in de agroindustrie doen.

Daarbij komt nog eens de angst en onzekerheid over de toekomst aangezien er voor heel wat migranten in irregulier verblijf geen realistische kans op regularisatie bestaat. Voor sommigen zijn er wel pistes om papieren te bekommen, maar dan wel op voorwaarde dat ze sociaal en administratief begeleid zouden worden. Een alternatief om verblijfsrecht te bekommen is eventueel prostitutie in een

¹³ Een « gecontacteerde persoon » is iemand met wie Alias een rechtstreeks en relatief diepgaand contact heeft kunnen leggen, in tegenstelling tot een « geobserveerde prostitué » die gewoon geregistreerd werd gedurende elke aanwezigheid op straat en zonder dat men het exacte aantal personen kent.

huwelijkskader, met andere woorden een 'relatie' in ruil voor papieren ("sugardaddy", schijnhuwelijk).

Van diegenen die in orde zijn met hun papieren, hebben sommigen gelijktijdig regulier (aangegeven) werk, anderen volgen een opleiding. Een aantal prostitués blijven ook na hun regularisatie de 'tippelcafés' bezoeken en beweren dat ze "gestopt zijn". Migranten die zich prostitueren verhalen vaak hun gevoel van ballingschap (het gemis aan het thuisland), van vervreemding en van eenzaamheid.

Andere dimensies van de migratie-ervaring zijn tot slot de verwachtingen van de familie (zowel materieel als immaterieel, zoals trouwen en het krijgen van kinderen) of (des-)illusies met betrekking tot de ervaringen in Europa. Prostitutie – en/of homoseksualiteit in sommige gevallen – leiden tot geheimhouding naar het sociale en familiale netwerk in het thuisland.

Barrières tot kwaliteitsvolle psychosociale en medische hulpverlening

Verschillende elementen accentueren het proces dat het publiek kwetsbaarder maakt : leven in het 'hier en nu' en in de onmiddellijke dringendheid, kwijtraken van tijdsbesef en moeilijkheden om de toekomst te plannen, moeilijk omgaan met de instellingscultuur van een aantal hulpverleners (consultaties op afspraak, voorafgaande intake gesprekken om de hulpvraag te analyseren, specifieke interne werkingsregels van een aantal hulpverleningsinstellingen, ...). Met andere woorden: "een afspraak maken, komen op de voorgestelde dag en op het specifieke uur, wachten in de wachtzaal alvorens ontvangen te worden, ..." zijn soms moeilijke etappes voor een aantal mannelijke prostitués.

Het gebrek aan kennis over het zorg- en hulpverleningsaanbod, de zwakke beheersing van één van de landstalen (mondeling om een specifiek probleem uit te leggen; geschreven om te lezen of om een formulier in te vullen), het gebrek aan aansluiting met een hulpverlener of -instelling, de beperkingen met betrekking tot medische dekking of leefloon (gezien hun traject in armoede of verblijfsstatuut) en tot slot de administratieve complexiteit van sociale of medische herintegratieprocedures, vraagt een gespecialiseerd begeleidingsaanbod.

Meer structurele factoren verklaren eveneens de kloof tussen het publiek en de bestaande diensten: de onverenigbaarheid tussen de nachtelijke levensstijl en de openingsuren overdag van klassieke psycho-medico-sociale structuren en de verzadiging van een aantal diensten, vooral in de sectoren van de nachtopvang en de geestelijke gezondheidszorg.

Bij deze situatie van uitsluiting komt vaak nog discriminatie van diensten en instellingen die hen zouden kunnen helpen en auto-discriminatie. Heel wat mannelijke prostitués durven geen hulp zoeken en de problemen gerelateerd aan hun prostitutie-activiteit, hun homoseksualiteit of hun irregulier verblijfsstatuut bespreekbaar maken. Wanneer ze zich tot klassieke hulpverleners wenden, verbergen ze meestal de realiteit van hun activiteiten en hun situatie, uit schrik om gebrandmerkt te worden.

OVERZICHT VAN DE ACTIVITEITEN

Aan de basis van de activiteiten van Alias ligt een globale en geïntegreerde aanpak van gezondheid, door middel van proactief en doelgroepgericht straathoekwerk, psychosociaal werk, preventie, harm reduction en de bevordering van de gezondheid, bevorderen van de toegang tot kwalitatieve medische zorgverlening en administratieve ondersteuning. Deze activiteiten zijn de volgende:

- straathoekwerk in het prostitutiemilieu;
- laagdrempelige psychosociale en medische begeleiding;
- informeren en sensibiliseren van de betrokken psychosociale en medische actoren;
- netwerkvorming en overleg;
- socio-epidemiologische gegevensverzameling en observatie van het milieu.

Straathoekwerk in het prostitutiemilieu

1. Kader en doelstellingen

Het straathoekwerk is één van de hoofdactiviteiten van Alias. Straathoekwerk is zowel een middel als een doel. Immers, de aanwezigheid van een team op die plaatsen waar prostitutie plaatsvindt (twee avonden per week) stelt het publiek in staat een relatie aan te gaan, te onderhouden en uit te diepen met de straathoekwerkers. Zo leren ze de dienst kennen, kunnen ze informatie bekomen, vragen formuleren, nadenken over mogelijke antwoorden, ...

De ervaringen van meerdere organisaties werkzaam op dit terrein (ICAR Wallonie, Boysproject), leren ons dat het doelpubliek niet bereikt wordt door de klassieke sociale- en gezondheidsdiensten, of ze nu algemeen of doelgroepgericht werken. Als gevolg van een driedubbele stigmatisering door prostitutie, homoseksuele contacten en vreemde origine, maken mannelijke prostitués vrijwel geen gebruik van deze diensten. Nog moeilijker is het voor hen om er hun prostitutie ter sprake te brengen. Alleen een heel specifiek aanbod kan dit gemarginaliseerde publiek bereiken, om binnen een sfeer van vertrouwelijkheid en vertrouwen succesvol een begeleiding op te starten waarin niet veroordeeld wordt.

Gezien de vele obstakels die mannelijke prostitués moeten overwinnen om een hulpvraag te kunnen formuleren, is het noodzakelijk dat de sociaal werker zich naar de tippelplaatsen begeeft (parken, straten, bars), eerder dan te wachten tot ze naar een dienst komen. Bovendien is het onontbeerlijk absolute garanties te bieden op het vlak van geheimhouding, betrouwbaarheid en de niet-veroordelende houding van de straathoekwerker. Gezondheid, en in het bijzonder seksuele gezondheid, blijkt een lonende toegangspoort tot dit publiek. Deze insteek biedt de mogelijkheid om nadien via andere – individuele of collectieve – strategieën te werken.

2. Activiteiten

Het straathoekwerk in het milieu van de prostitutie heeft vele aspecten:

- Op regelmatige tijdstippen – wekelijks – een aanwezigheid op de tippelplaatsen verzekeren.
- Contact onderhouden met de reeds ontmoette personen.
- Contact leggen met nieuwelingen in het milieu.
- Een professionele vertrouwensrelatie uitbouwen met de mannelijke prostitués.
- Gratis uitdelen van condooms, glijmiddel en materiaal rond preventie en harm reduction.
- Sensibiliseren rond de preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen, het gebruik van voorbehoeds- en glijmiddelen, het belang van het opsporen van soa's en hiv en het bestaan van post-exposure profylaxe.
- Het beluisteren van impliciete en expliciete vragen van de doelgroep, helpen bij het formuleren ervan en bij het stellen van prioriteiten.
- Informeren, advies geven en beantwoorden van vragen van het publiek.
- Het begeleiden en/of oriënteren van de doelgroep op psychosociaal en medisch vlak.
- Het prospecteren van nieuwe, nog onbekende tippelzones.

Het gebeurt dat de straathoekwerker aangesproken wordt door eigenaars van bars waar mannelijke prostitués komen, of door hun klanten. Het gaat dan vooral om preventie en harm reduction. Zo heeft Alias bijvoorbeeld een eigenaar kunnen doorverwijzen naar Ex Aequo met als doel het installeren van een verdeler van voorbehoedsmiddelen.

Gelet op de relatief gevaarlijke context van nachtelijk straathoekwerk en ter bevordering van de veiligheid van de werkers, gaan deze altijd met twee op pad. In duo's werken bevordert bovendien de kwaliteit van de contacten met het publiek en van de observaties. Het is een hulpmiddel om te vermijden dat er soms te sterk gefocust wordt op één werker en om steun te verlenen bij intieme confrontaties. Gedurende de nacht, wanneer de straathoekwerkers op pad zijn, kan er getelefoneerd worden naar een lid van de Raad van Bestuur in geval van nood. Hiervoor wordt een beurtrol opgesteld.

De tippelzones waar Alias aanwezig is, zijn welbepaalde straten en bars (op raad van de vroegere sociale werkers in het milieu) en sinds mei 2010 ook het Koninklijk Park. Deze nieuwe lokatie werd om verschillende redenen toegevoegd aan de te bezoeken plaatsen. Enerzijds was er de actualiteit: verschillende minderjarigen werden er in 2009 opgepakt door de politie en Alias werd hierover gecontacteerd door de pers. Anderzijds informeerde Ex Aequo ons over de situatie. Ex Aequo zelf werkt ook in de buurt van 'cruising zones' in het kader van haar preventie-opdracht rond soa's en hiv, gericht naar holebi's. Na een korte observatieperiode heeft Alias een welbepaalde manier van aanpak ontwikkeld. Het team heeft er voor gekozen aan de rand van die plekken te blijven waar effectief seksuele handelingen plaatsvinden, waar ze open staan voor contact met de doelgroep. Hier zijn het vaak de prostitués die de sociale werkers benaderen. De eerste contacten werden reeds gelegd. In het bijzonder hebben we de aanwezigheid van minderjarige prostitués in

het Park vastgesteld en onderzoeken we momenteel hoe we dit fenomeen het best kunnen benaderen.

Om de kwaliteit van het straathoekwerk van Alias te verhogen, heeft het team uitwisselingsmomenten georganiseerd met de teams van Boysproject en Ex Aequo.

- Met Boysproject : elke straathoekwerker van Alias is een avond mee de straat opgetrokken in Antwerpen; Alias heeft werkers van het Boysproject onthaald in Brussel. Deze uitwisselingen hebben geleid tot een betere kennis van het prostitutiemilieu en van verschillende manieren waarop het publiek benaderd kan worden. Ook de methodologie van het straathoekwerk en het verzamelen van gegevens werden tijdens deze ontmoetingen op de agenda geplaatst. Een bijkomend voordeel van de ontmoetingen is de concrete samenwerking rond sommige begeleidingen (een prostitué voorheen actief in Brussel is naar Antwerpen vertrokken en vice versa. De doorverwijzing werd er een stuk makkelijker door).
- Met Ex Aequo : er werd een vergadering georganiseerd betreffende het werk in het Koninklijk Park met als doel het kader te tekenen van een eventuele samenwerking. Het idee om samen te werken rond preventie werd niet helemaal uitgewerkt; de verschillen in dienstrooster, doelen en methodieken bleken uiteindelijk immers te groot. Alias en Ex Aequo zien zich op dit moment als bevoorrechte doorverwijspartners. Zo deelt Ex Aequo indien nodig het visitekaartje van Alias uit en gebruikt Alias eveneens het preventiemateriaal van Ex Aequo.

Na elke avond straathoekwerk wordt er een verslag opgesteld. Dit is voor het team een belangrijk moment. Het laat toe stil te staan bij de avond, waarnemingen en indrukken over de contacten uit te wisselen en zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens te registreren. Elke zes weken wordt er een straathoekwerkvergadering georganiseerd voor zowel professionele als vrijwillige medewerkers. Hier wordt de methodiek besproken, het preventiewerk, de plaatsen die bezocht worden, ... De wekelijkse teamvergadering handelt dan weer vooral over de lopende projecten, de analyse van welbepaalde situaties tijdens het straathoekwerk en de bespreking van de lopende begeleidingen.

Op 9 maanden (april – eind december 2010) heeft het team van Alias, al dan niet bijgestaan door vrijwilligers, 49 avonden straathoekwerk verricht in het milieu van de mannelijke prostitutie in Brussel. Dit staat voor 230 uren sociaal werk op straat, in parken en cafés.

In totaal:

- 279 observaties van mannelijke prostitués werden geregistreerd in de verslagen (een gemiddelde van 31 personen per maand);
- 368 keer werd een contact aangeknoopt (een gemiddelde van 41 per maand);
- deze contacten kwamen met 55 verschillende personen tot stand.

Opmerking: alhoewel het Koninklijk Park sinds juli 2010 bezocht wordt, is het op dit moment nog moeilijk om de cijfers apart weer te geven.

3. Straathoekwerk en preventie

Via proactief straathoekwerk in de tippelzones heeft Alias de mogelijkheid om preventiemateriaal uit te delen (condooms en glijmiddel). Dit wordt over het algemeen goed onthaald, zelfs gewaardeerd en gevraagd. Toch wordt het door sommige mannen geweigerd. Als redenen geven ze aan (bijna) nooit condooms en/of glijmiddel te gebruiken, of nog over afdoende voorraad te beschikken. Sommigen vrezen gecontroleerd te worden door de politie: het bezit van condooms zou hen als prostitué ontmaskeren. De sociale werkers van Alias hebben meer dan 700 pakketjes condooms en glijmiddel uitgedeeld sinds het begin van hun werk.

Het team beschikt over verschillende instrumenten om aan preventiewerk te doen, ontwikkeld door organisaties actief binnen het domein. Het gaat o.a. over brochures van :

- Ex Aequo, gericht naar mannen die seksuele betrekkingen hebben met andere mannen (overdrachtsrisico's van hiv en soa's en manieren om zich te beschermen)
- Modus Vivendi / Fiesta voor druggebruikers (harm reduction met betrekking tot gebruik van verschillende producten, overdracht van hepatitis C)
- SIDAIDS-MIGRANTS (voordien SIREAS) voor migranten (brochures in 18 talen – waaronder Arabisch, Roemeens en Bulgaars – over overdrachtsrisico's van hiv en manieren om zich te beschermen)

Het uitdelen van preventiemateriaal biedt de gelegenheid om te praten over gezondheid, seksualiteit en de risico's op infectie (hiv en andere soa's). Ook gezondheidsproblemen en de toegang tot gezondheidszorg worden aangekaart tijdens het straathoekwerk. Het doel is het informeren van de mannen over het bestaande aanbod en indien nodig als tussenpersoon te fungeren voor de psychosociale en medische diensten.

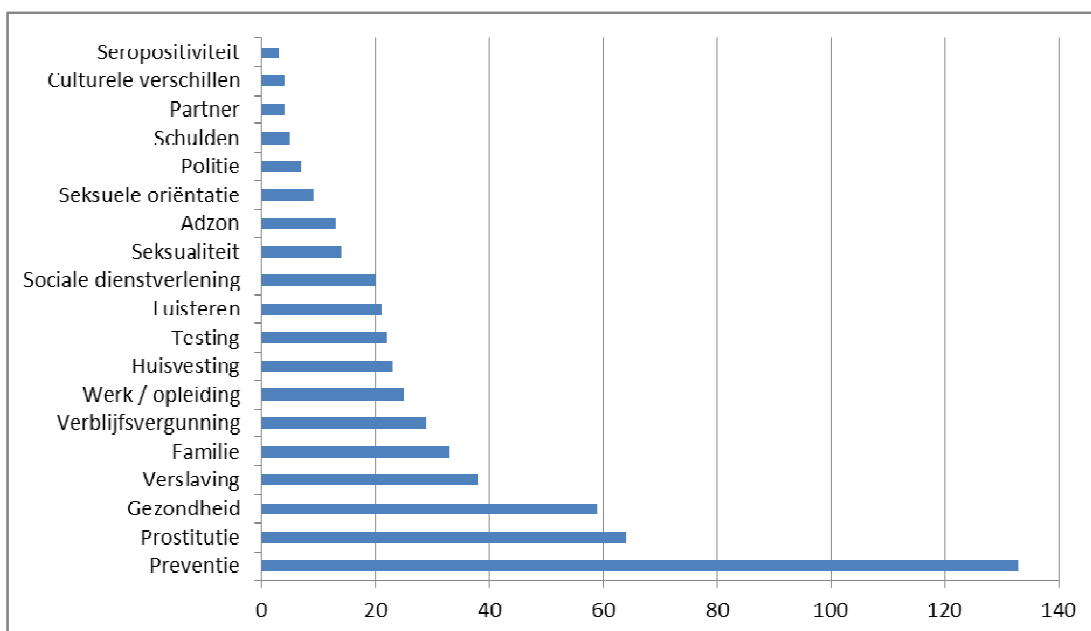
4. De identificatie van de hulpvragen van het doelpubliek

Dankzij de steun van vrijwilligers met ervaring in het werken met het doelpubliek, werd de contactname aanzienlijk vergemakkelijkt. De regelmatige aanwezigheid van het team op het terrein heeft er ook toe geleid dat de nieuwe straathoekwerkers vrij snel herkend werden en dat vragen naar informatie of begeleiding gesteld konden worden. De mannelijke prostitués hebben de hernieuwde aanwezigheid van sociale werkers in de tippelzones heel positief onthaald. De vertrouwensrelaties worden geleidelijk aan uitgebouwd, nieuwe contacten worden gelegd en informatie rond de aanwezigheid van sociale werkers wordt mondeling doorgegeven tussen de 'anciens' en de nieuwelingen in het milieu. De identificatie van de reële hulpvragen bevindt zich echter nog in een voorlopig stadium (zie figuur 2).

De vragen om informatie betreffende preventie, met inbegrip van harm reduction, zijn het grootst in aantal. Het gaat dan vooral over het correct gebruik van condooms en glijmiddel en besmettingswijzen van soa's, waarvan het publiek soms nauwelijks op de hoogte is. Vaak gaat het over de moeilijkheden bij het onderhandelen over het dragen van voorbehoedsmiddelen bij sommige klanten, die bereid zijn de prijs te verdubbelen "om het zonder te doen". Gedurende de

gesprekken hebben de straathoekwerkers ook de gelegenheid om informatie betreffende testing van hepatitis of hiv door te geven, of een begeleiding naar een gespecialiseerde dienst voor te stellen. Hiervoor wordt samengewerkt met het nabijgelegen Elisa centrum van het UMC Sint-Pieter, waar men een anonieme en gratis test kan laten uitvoeren. Dit gebeurt op donderdagavonden, wat aansluit bij het uurrooster van de straathoekwerkers. Sommige prostitués zijn echter nog steeds bevreesd voor het doorbreken van de anonimiteit, of het ontmoeten van een bekende persoon. Anderen vragen onomwonden naar een test en laten die dan ook uitvoeren (ondanks de soms gemiste afspraken).

Figuur 2: Aangeknoopte onderwerpen met ontmoette personen tussen april en eind december 2010

De gesprekken tijdens het straathoekwerk draaien vaak rond familie, huwelijk en affectieve relaties (ouders, de echtgenoot of echtgenote, kinderen), middelengebruik en verslaving, de seksuele identiteit en over prostitutie op zich. Het uitbouwen van relaties en meer bepaald een bevoorrechte relatie kan alleen via een grote luisterbereidheid vanwege het team. Gedurende de individuele gesprekken zeggen de mannen ons dat “het deugd doet” te kunnen praten over hun verhaal, hun moeilijkheden, hun verlangens. Ze vragen dan ook om ons terug te zien.

Het doelpubliek heeft na een eerste ontmoeting vaak ook oor naar een begeleiding, naar een afspraak met een arts of een team waar ze terecht kunnen. Het doel van Alias is het stimuleren van de zelfredzaamheid en te zorgen dat de jongens hun gezondheid in eigen handen nemen en zelf naar afspraken gaan, ook al blijft het team van Alias stand-by en steeds bereid tot een begeleiding op langere termijn.

- Op het vlak van geestelijke gezondheid werden meerdere hulpvragen gesteld betreffende de her(opstart) van een psychologische begeleiding. Na analyse van de vraag werd beslist door te verwijzen naar de sector geestelijke gezondheidszorg. Soms moet men evenwel meerdere weken wachten op een eerste gesprek.
- Er werden hulpvragen gesteld betreffende het bestaansminimum of een vervangingsinkomen om een minimum aan financiële zekerheid te hebben (OCMW, werkloosheidsvergoeding). Alias begeleidt diegenen die hun rechten verloren hebben en speelt de rol van tussenpersoon of referentiepersoon.
- Soms komt men ook uit op hulpvragen betreffende analfabetisme of ongeletterdheid. Sommigen willen dat de werkers hun post voorlezen of helpen bij het invullen van documenten. Het gaat meestal om onbetaalde facturen, schulden, herinneringen of brieven van deurwaarders.
- Onder de jonge mensen zonder papieren zouden sommigen graag een arbeidscontract kunnen afsluiten met als uiteindelijke doel een verblijfsvergunning. Ze zouden hun situatie willen stabiliseren, want volgens hen brengt prostitutie steeds minder geld op.
- Tenslotte zijn velen vragende partij voor een onthaalruimte (een lokaal met een permanentie) in de Sint-Jacobswijk, wat het hen makkelijker zou maken om de sociale werkers te kunnen zien en administratieve stappen te kunnen zetten.

5. Perspectieven voor het straathoekwerk in het mannelijke prostitutiemilieu

Alias heeft enkele prioriteiten naar voren geschoven voor het komende jaar:

- Uitdieping van de methodologie van het straathoekwerk
Het team van Alias wil de visie op straathoekwerk verfijnen door te blijven uitwisselen met gespecialiseerde teams, de reflectie verder te zetten binnen de zeswekelijkse straathoekwerkvergaderingen en het platform *Traces de Rue*.
- Analyse van instrumenten betreffende preventie en harm reduction
Tot nu toe heeft Alias gebruik gemaakt van materiaal ontwikkeld door andere diensten. Dit materiaal zal de basis vormen van een overzicht van het bestaande materiaal dat Alias eerst wil uitwerken. Van daaruit kunnen vervolgens zo nodig specifieke bijkomende instrumenten ontwikkeld worden, aangepast aan het publiek van mannelijke prostitués. Op lange termijn wordt er aan gedacht om ook het publiek te betrekken bij het realiseren van dit preventiemateriaal. Ook de deelname van het publiek aan een algemene analyse van het fenomeen 'mannelijke prostitutie', waarbij bijzondere aandacht naar preventie en toegang tot kwalitatieve gezondheidszorg zou gaan, zal ongetwijfeld bijzonder waardevolle inzichten opleveren.

- Preventie op het terrein

Het team wil in samenwerking met een arts – gespecialiseerd in seksuele gezondheid – preventieacties op touw zetten binnen de tippelzones en in groep rond gezondheid werken in een lokaal nabij de tippelzones.

- Straathoekwerk op het internet

In de toekomst wil Alias de noden in Brussel analyseren en het bestaande aanbod van onze verschillende partners in andere steden evalueren (Boysproject, verschillende antennes van Espace P..., ICAR Wallonie). Er wordt een haalbaarheids- en methodologische studie gepland betreffende de noodzakelijkheid van een aanwezigheid van onze vzw op het internet.

Laagdrempelige begeleiding

1. Kader en doelstellingen

Begeleiding, een integraal onderdeel van straathoekwerk, begint met en in de relatie tussen het publiek en de straathoekwerkers. Kunnen praten, uitwisselen en gehoord worden is heel belangrijk, of er nu een expliciete of impliciete hulpvraag is. De regelmatige contacten tijdens het straathoekwerk leiden tot het expliciet verwoorden van vragen naar individuele begeleiding.

De ploeg van Alias beantwoordt deze vraag pas na een grondige analyse van de situatie. De begeleiding is laagdrempelig, dat wil zeggen zonder enige voorwaarden en rekening houdend met mogelijke mislukkingen en herval in wat iemand onderneemt. Het is niet ongewoon dat een afspraak uitgesteld wordt. Daarvoor zijn heel wat redenen, zoals de tijd die verloopt tussen het verwoorden van de hulpvraag en de verwezenlijking van het antwoord daarop, weinig besef van welke dag, datum of uur het eigenlijk is, grote verschillen in de dagindeling van het voornamelijk 's nachts werkende publiek en de verschillende medische en psychosociale diensten die enkel overdag open zijn, een grote fysieke afstand tussen de tippelzones en de lokalen van Alias.

Langs de andere kant leert de ervaring dat, indien het contact behouden blijft, hulpvragen vroeg of laat altijd tot een antwoord leiden, ook al neemt het soms veel tijd in beslag.

2. Activiteiten

Begeleidingen worden gestart met het oog op het zelfstandiger maken van de doelgroep (zich toeëigenen van bestaande mogelijkheden en eigen vaardigheden versterken) en in aanvulling op de bestaande psychosociale en medische diensten (brugfunctie, netwerkvorming). De begeleiding bestaat uit de volgende activiteiten:

- Het verzekeren van een onthaal van het publiek, een luisteren naar en analyse van hun vragen.
- Doorverwijzen of herverwijzen van het publiek in functie van hun situatie.
- Bevorderen of herstellen van de relatie tussen de doelgroep en de bestaande psychosociale en medische instanties.
- Een begeleiding of opvolging aanbieden van de sociale en administratieve situatie, aanvullend aan het bestaand hulpverleningsaanbod.
- Begeleiden, indien nodig persoonlijk, van de doelgroep naar de adequate diensten en de samenwerking tussen ondersteunende partners verzekeren door hen te sensibiliseren voor de specifieke kenmerken van het prostitutiepubliek.
- Mobiliseren van de hulpbronnen van de doelgroep om te investeren in maatschappelijke integratie op lange termijn.
- Capaciteitsopbouw van de doelgroep om de risico's inherent aan de prostitutieactiviteit te beperken.
- Informeren en sensibiliseren van het publiek, zowel op het vlak van primaire als secundaire preventie (op het vlak van hiv en andere soa's, drugsgebruik, risico's verbonden aan het uitoefenen van prostitutie).
- De blijvende aanwezigheid van een professionele hulpverleningsrelatie verzekeren, welke ook iemands traject is.

Tot op heden heeft de ploeg op begeleidingsvragen geantwoord of dienst gedaan als tussenpersoon op vlak van screening, gezondheidszorg, sociale en juridische bijstand, huisvesting, schuldbemiddeling of ondersteuning bij een verslavingsproblematiek.

Dit werk heeft geleid tot een samenwerking met het Elisa centrum van UMC Sint-Pieter in het kader van anonieme en gratis screening, met het wijkgezondheidscentrum *l'Entraides des Marolles* (en meer specifiek met Dr. Mokrane in het kader van een algemene medische opvolging), met Dokters van de Wereld België in het kader van hun consultatie voor mensen zonder medische dekking (COZO Brussel), met de dienst voor sociale en juridische hulp van het OCMW van Brussel, met diensten voor schuldbemiddeling, met ADDE, SIREAS en *la MASS*.

Sinds april 2010 is Alias ingetrokken in een lokaal van vzw Espace P... gesitueerd in de Plantenstraat 116 te Schaarbeek. Hoewel dit een waardevolle hulp was bij de ontwikkeling van het project, heeft deze lokalisatie ook beperkingen. Er komen immers maar weinig prostitués langs: ze worden niet graag verward met de vrouwelijke prostituees, het is niet centraal gelegen, ze willen niet in de wijk komen,... Heel wat afspraken vonden dus plaats in cafés, soms op plaatsen waar de persoon zich prostitueert. Op middellange termijn voldoet deze voorlopige oplossing echter niet: het gebrek aan intimiteit en vertrouwelijkheid doet zich vaak voelen.

3. Toekomstvisie betreffende de laagdrempelige begeleiding

Het komende jaar wil Alias de nadruk leggen op het uitbouwen van een sociale en medische permanentie zonder het bestaande begeleidingsnetwerk echter te vervangen. Deze keuze komt voort uit de evaluatie van het werk van de laatste negen maanden (van april tot eind december 2010).

Door ons te richten op maatschappelijke integratie, gezondheidsbevordering in brede zin en van seksuele gezondheid in het bijzonder, schrijft de oprichting van een medische permanentie zich in in de continuïteit van de activiteiten die tot hiertoe werden gerealiseerd en beantwoordt ze aan de doeleinden van de vereniging.

De volgende activiteiten moeten gelijktijdig behouden worden¹⁴:

- straathoekwerk in het prostitutiemilieu;
- laagdrempelige psychosociale en medische begeleiding;
- informeren en sensibiliseren van hulpverleners uit de psychosociale en medische sector, betrokken bij de activiteiten van de vereniging;
- verzamelen van epidemiologische gegevens en de observatie van het milieu

- Een onthaalpermanentie

De komende maanden zal de ploeg een laagdrempelige onthaalpermanentie organiseren, overdag en 's avonds, onder voorbehoud dat ze over geschikte lokalen kan beschikken (onderhandelingen zijn bezig met de Stad Brussel, met de steun van het Regenbooghuis) in de nabijheid van de Sint-Jacobswijk.

- Werken met groepen

Een nieuwe lokatie moet, naast het opstarten van een onthaalruimte en een sociale permanentie, de ploeg de mogelijkheid bieden om een werkruimte te ontwikkelen die geschikt is om met groepen te werken. Thema's voor groepsontmoetingen zullen bepaald kunnen worden op basis van de (meestal) individuele contacten tijdens het straathoekwerk. Dit soort uitwisseling zal toelaten om gemeenschappelijke problemen te identificeren rond dewelke vervolgens in groep gewerkt kan worden. De kwaliteit van de contacten op straat en de manier waarop wederzijds vertrouwen opgebouwd wordt, laten trouwens perfect toe om een groep te mobiliseren.

- Een medische permanentie

Eén avond per week voorzien we een anonieme medische consultatie, gratis en laagdrempelig, verzorgd door een algemene geneesheer en twee straathoekwerkers. De consultatie is vooral preventief bedoeld; zelfs als er al curatieve maatregelen ondernomen of opgevolgd kunnen worden, wordt er altijd aandacht besteed aan de doorverwijzing naar klassieke gezondheidszorgstructuren.

Elk aanbod van de medische consultatie is anoniem en gratis. De consultatie zal plaatsvinden in een makkelijk toegankelijke ruimte, voldoende discreet, vlakbij de

¹⁴ Cf. de activiteitenkalender 2010-2011 in bijlage.

tippelzones en tijdens de uren dat de prostitués er actief zijn. Het straathoekwerk legt de link tussen het publiek en de medische consultatie. De aanwezigheid van de straathoekwerker op het moment van de consultatie is noodzakelijk om de toegankelijkheid ervan te bevorderen, vooral voor de nieuwkomers. Op termijn trachten we de vertrouwensband met de medische wereld te herstellen en de toegang van het publiek tot eerste- en tweedelijns gezondheidszorg te bevorderen, aangezien er steeds een doorverwijzing georganiseerd wordt naar de meer klassieke gezondheidszorgstructuren. Dit project wil vooral een antwoord bieden op de hinderpalen die het doelpubliek ondervindt bij haar toegang tot de meer 'klassieke' structuren.

De consultatie heeft als doel:

- het publiek aanzetten tot screening van hiv en andere soa's en vaccinatie tegen hepatitis B;
 - een snellere curatieve interventie mogelijk maken in geval van infectie;
 - sensibiliseren, informeren en bevorderen van primaire en secundaire preventie van soa's en hiv;
 - epidemiologische gegevens verzamelen over de doelgroep en een stand van zaken opmaken van diens gezondheid en risico's op soa's en hiv;
 - een betere gezondheidsvoorlichting en -opvoeding bewerkstelligen; in nauwe samenwerking met het psychosociaal werk van de basisploeg.
-
- Continue vorming op het vlak van hiv en soa's
Alias voorziet de continue vorming van haar team omtrent de basisprincipes van *counselling* om de screening op hiv en soa's en de mededeling van de resultaten ervan kwaliteitsvol te omkaderen (met het Elisa centrum en Ex Aequo als partners).

Informatie en sensibilisering van hulpverleners

1. Kader en doelstellingen

In het kader van het straathoekwerk en het begeleidingswerk is de nieuwe ploeg van Alias stilaan gekend en begint ze een partnernetwerk uit te bouwen. De informatie en sensibilisering van het personeel van de betrokken diensten (algemene en geestelijke gezondheid, preventie en harm reduction, straathoekwerk, holebisector, ...) gebeurt gelijktijdig en onafhankelijk van de eerste contacten met de doelgroep op het terrein.

Het is de bedoeling om de betrokken psychosociale en medische hulpverleners te sensibiliseren over de verschillende acties en stappen die met het publiek worden ondernomen en de moeilijkheden en obstakels die daarbij komen kijken. Bovendien wil Alias een brede laag van het verenigingsleven sensibiliseren over de specificiteit van het werken met mannelijke prostitués, dus breder dan enkel die contacten die gelinkt zijn aan de sociale begeleiding van het publiek.

2. Activiteiten

Tijdens haar eerste maanden heeft de vereniging, naast een persbericht, een boodschap gericht aan het verenigingsleven om aan te kondigen dat Alias sinds april 2010 effectief op het terrein aanwezig is¹⁵.

Naast de vele steunbetuigingen heeft deze brede communicatie geleid tot ontmoetingen met de begeleidingsdienst van het OCMW van Brussel, ECPAT, Merhaba, Genres Pluriels, Tels Quels, Sensoa, de sectie Zeden van de Gerechtelijke Politie van de Stad Brussel en vzw Straatverplegers. Deze ontmoetingen zijn de gelegenheid om bevoorrechte partnerschappen uit te bouwen met gespecialiseerde en/of complementaire diensten.

Dit was het geval voor:

- Het Elisa-centrum van UMC Sint Pieter (ontmoeting en definitie van het samenwerkingsverband);
- Ex Aequo (bijkomende vorming van de ploeg van Alias op het vlak van preventie);
- Dr. Mokrane van het wijkgezondheidscentrum *l'Entraide des Marolles* (algemeen geneesheer);
- Boysproject (uitwisseling van ervaring en samenwerking);
- Het netwerk hepatitis C (een medische en sociale begeleiding van personen met hepatitis C).

3. Toekomstvisie over het sensibiliseren en informeren van de psychomedische en sociale actoren

- Contact met diensten voor socio-professionele integratie

In de toekomst wil Alias contact opnemen met diensten voor socio-professionele integratie en hen sensibiliseren, gelet op de nood voor vorming van de doelgroep en de moeilijke toegang tot de arbeidsmarkt en opleidingsprogramma's. Hierdoor kan de begeleiding van het doelpubliek op een meer adequate manier gebeuren. Het lijkt noodzakelijk om stil te staan bij de voorwaarden tot succes van een vormingsplan of een integratie in de arbeidsmarkt, toegespitst op mensen die het gewoon zijn om 's nachts te leven zonder het regelmatig dag / nachtritme dat opgelegd wordt door een klassieke werksituatie.

- Werkgroepen met de hulpverleners

Alias voorziet om te werken rond de beeldvorming van hulpverleners over mannelijke prostitutie, in de vorm van een werkgroep in samenwerking met het *Centre Local de Promotion de la Santé de Bruxelles (CLPS)*.

¹⁵ Cf. de communicatie aan de sector in bijlage.

Netwerkvorming en overleg

1. Kader en doelstellingen

Werken met dit doelpubliek, in het prostitutiemilieu, vereist continue samenwerkingsverbanden om een kwaliteitsvol onthaal en begeleiding te garanderen. Netwerken groeien door het aangaan van concrete samenwerkingsverbanden die vervolgens worden bevestigd op institutioneel en structureel niveau. In de loop van het jaar 2010 begon het nieuwe team van Alias zich kenbaar te maken en werd er samen met de partners gebouwd aan dit netwerk.

2. Activiteiten

- Afstemming van de methodieken van de sector van soa- en aidspreventie binnen de Franse Gemeenschap.

Alias nodigde, in samenwerking met de *Observatoire du sida et des sexualités*, de belangrijkste partners uit de sector van de mannenprostitutie uit om deel te nemen aan een twee-daagse, om samen een analyse uit te werken van het fenomeen 'mannenprostitutie' (18 en 25 november 2010). Deze werkgroep was opgezet in het kader van "Afstemming van de methodieken van de sector van soa- en aidspreventie binnen de Franse Gemeenschap". Sinds 2004 worden er binnen dit kader gelijkaardige analyses uitgewerkt van verschillende doelgroepen. Door deze analyses tracht men bij te dragen tot een terugdringing van soa's en hiv in de Franse Gemeenschap en in België, meer bepaald door een betere afstemming tussen de problematieken op het terrein en de hulpverleningsstrategieën.

Als indirect gevolg van de stopzetting van het project voor preventie en testing in het mannenprostitutiemilieu te Brussel, was de doelgroep reeds sinds 2005 niet langer het onderwerp van een recente update door gespecialiseerde hulpverleners. Alias heeft, gezien haar missie en het belang van de afstemming en toetsing van haar methodieken, beslist om dit proces opnieuw op te starten en de organisatie van deze werkgroepen ter actualisering van de gegevens over de doelgroep op zich te nemen. Zodoende heeft Alias de verschillende spelers binnen dit werkveld uitgenodigd om samen, op basis van de specifieke gegevens van het terrein, de problematiek opnieuw te analyseren en de samenwerkingsverbanden te versterken. Het betreft volgende partners: ICAR Wallonië, Espace P... Namen, ExAequo, Boysproject, Sida Sol, Dr. Mokrane, Elisa-Centrum UMC Sint-Pieter, Tels Quels, Merhaba, le *Centre Local de promotion de la Santé de Bruxelles*, Réseau Hépatite C.

De doelstellingen en werkwijze van deze werkgroep werden, samen met het Observatorium, nader bepaald in een aantal voorbereidende vergaderingen. Eén van de agendapunten was het al dan niet insluiten van transseksuelen in de bepaling van de doelgroep. Om verschillende redenen (onderscheiden tippelzones en andere significante verschillen), werd er besloten om dit publiek niet in de analyse te betrekken.

Tijdens de tweedaagse workshop werd er gewerkt rond een collectieve en participatieve up-dating van epidemiologische gegevens (het samenleggen van de verzamelde gegevens van het terrein en diverse enquêtes, een gemeenschappelijke formulering van de problematiek), gedragsgegevens (identificatie van alle bij de problematiek betrokken actoren en hun impact hierop), educatieve gegevens (analyse van de sociale, culturele, motivationele, ... determinanten van het gedrag van de actoren), institutionele gegevens (uitklaren van het legaal en administratief kader betreffende mannenprostitutie), demografische – en omgevingsanalyse (bevolkings- en maatschappelijke factoren die invloed hebben op de problematiek). Op het einde van deze werkgroepen is het de bedoeling dat de deelnemers hun empirische en theoretische kennis inzake de problematiek bundelen, om zo een referentiekader te creëren voor de analyse van het fenomeen 'mannenprostitutie'.

- Ronde tafel in het kader van het Internationaal Straathoekwerkforum

Naar aanleiding van onze bekendmaking bij de sector, werd Alias gecontacteerd en uitgenodigd door vzw Dynamo International om een workshop te organiseren op het tweede internationaal Forum Straathoekwerk, dat doorging te Brussel van 26 tot 30 oktober 2010. Er werden twee voorbereidende vergaderingen georganiseerd, in samenwerking met ICAR Wallonië, om samen de inhoud van de workshop rond prostitutie en straathoekwerk te bepalen. De workshop vond plaats op 27 oktober in de gebouwen van de Franse Gemeenschap en verzamelde een veertigtal deelnemers uit verschillende landen: Ghana, Frankrijk, Nederland, Engeland, Québec, Democratische Republiek van Congo, België. De workshop werd al gauw tot een groepsgepsrek om zoveel mogelijk personen aan het woord te laten.

Alias kreeg de kans om de bijzonderheid van haar werk uit te leggen. De deelnemers hadden talrijke vragen voor het team, in het bijzonder betreffende de prostitutie van minderjarigen. Er was een uitwisseling van ervaringen, afkomstig uit de meest diverse werkterreinen.

- Traces de rue

Alias is betrokken in een collectief voor overleg tussen straathoekwerkers binnen de Franse Gemeenschap, Traces de Rue genaamd. De coördinatie van deze groep gebeurt door Michèle Vilain (ICAR Wallonie) en Véronique Martin (Dynamo International). Op dit moment is de werkgroep bezig met de opmaak van een charter voor straathoekwerkers. Traces de rue biedt eveneens supervisie en vorming aan de straathoekwerkers. Dit collectief komt elke 6 weken samen.

- Seminarie *Militer et Prévenir*

Het maandelijks interdisciplinair seminarie *Militer et Prévenir: approches socio-historiques des politiques sexuelles* wordt georganiseerd door l'Observatoire du sida et des sexualités en le centre de planning familial Aimer à l'ULB. Het handelt over maatschappij en seksualiteit in de 19de en 20ste eeuw en organiseert een

maandelijkse ontmoeting tussen een onderzoeker en veldwerkers rond een thema dat raakt aan seksualiteit.

De lancering van het seminarie (28 oktober 2010) handelde over het thema prostitutie en politie. De mondelinge interventie van G. Mainsant over “Prostitutie bekeken uit het oog van het dagelijks werk van de zedenbrigade van Parijs”, vertrekkende van zijn eindwerk tijdens zijn doctoraat sociologie, werd aangevuld met de ervaring van K. Minnen, commissaris van de gerechtelijke brigade, sectie zedenfeiten, van de stad Brussel. Alias werd uitgenodigd, samen met Espace P... Brussel, om met haar terreinervaring bij te dragen aan het debat.

- Enquête betreffende de levensomstandigheden van personen met hiv

Alias neemt deel aan de enquête over “De levensomstandigheden van personen met hiv/aids in Franstalig België”, ontworpen door *l'Observatoire du sida et des sexualités* op initiatief van *GRECOS* (reflectiegroep van seropositieve personen van *la Plateforme Prévention SIDA*) en in samenwerking met *le Centre d'études sociologiques des Facultés Universitaires Saint-Louis*. Een werker van het team werd gevormd in het gebruik en de verwerking van de vragenlijst. Het project zal maximum zes maanden duren.

Socio-epidemiologische gegevensverzameling en observatie van het milieu

1. Kader en doelstellingen

De kennis over het doelpubliek en het prostitutie-milieu blijft tot op heden beperkt. De literatuur rond dit onderwerp is nog mager, alleszins in Franstalig België. De opdracht om gegevens te verzamelen is voor Alias dan ook van uiterst belang. De observatie van de actoren en hun gedrag is tegelijkertijd een activiteit en een methodiek, want op basis van de analyse van deze gegevens kunnen we de aangepaste methodes afleiden om optimaal in te spelen op de problematiek. Dit is een voortdurend werk dat niet alleen kwantitatieve meetinstrumenten, maar ook een kwalitatieve duiding vereist.

2. Activiteiten

Alias verzamelt socio-epidemiologische gegevens over de doelgroep aan de hand van het straathoekwerk en de psychosociale en medische begeleidingen: de karakteristieken van het publiek, de hulpvragen, de problematieken, de doorverwijzingen of stappen die samen werden gezet.

De instrumenten die worden gehanteerd zijn de volgende:

- een kwantitatief rapport, opgesteld na elke straathoekwerkbeurt (het aantal geobserveerde of gecontacteerde personen, onderwerp van de gesprekken en de hulpvragen);
- een narratief rapport, opgesteld na de straathoekwerkbeurten en de begeleidingen (inhoud van de gesprekken, observaties in het milieu, de uitgevoerde démarches).

Op die manier wil Alias de diversiteit van de problematieken waar haar doelpubliek mee te maken heeft aan het licht brengen, om zo haar werking en die van haar doorverwijspartners nog meer af te stemmen op de concrete noden en behoeften van deze groep.

De up-date van de analyse het verschijnsel 'mannenprostitutie' – in het kader van de *Stratégies concertées* van de hiv / soa preventiesector van de Franse gemeenschap, in samenwerking met het *Observatoire du sida et des sexualités* – draagt vanzelfsprekend bij tot de verzameling van gegevens over de doelgroep.

3. Toekomstvisie op de verzameling van gegevens

In het komende jaar wil Alias haar inzicht in de socio-epidemiologische situatie van het publiek verder verfijnen (kwantitatief en kwalitatief). Hiervoor wil Alias verder samenwerken met het *Observatoire du sida et des sexualités* en het *CLPS de Bruxelles*.

- Het meetinstrument voor de cijfergegevens moet verder worden uitgewerkt op basis van de criteria en indicatoren die voorzien werden in ons actieplan.
- De kwalitatieve gegevens, gebaseerd op de narratieve rapporten, willen we doorlopend evalueren (trimestrieel). We willen onze observaties meer diepgang geven en gericht zijn in onze interventies.

Op kwalitatief gebied zal Alias extra aandacht besteden aan volgende punten:

- Een beter begrip van de beleving van de hetero- of homoseksuele koppelrelaties in verhouding tot prostitutie (is het een geheim in het koppel, is het een bron van conflicten, ligt het aan de basis van een verlies van vertrouwen?).
- Een beter begrip van de beleving van de seksuele oriëntatie en hoe hier professioneel en aangepast op in te spelen, rekening houdend met de socioculturele bagage van de prostitués.
- Een beter begrip van de impact van de prostitutie-activiteit (en de levensstijl) op de gezondheid van het publiek.
- De impact van de omgeving op de prostitutie-activiteit analyseren, vanuit het oogpunt van de diverse actoren (bv. verwachtingen van klanten, moeilijkheden voor horeca-uitbaters); en meer bepaald rekening houden met de impact van de tippelzones en de voorstelling van prostitutie in het homomilieu.

MIDDELEN

Financiële middelen

Alias stapte als 'jong project' proactief naar de verschillende betrokken overheden (op verschillende bevoegdheidsniveaus) om hen kennis te laten maken met de noden van de doelgroep en de acties die op het terrein gevoerd worden.

Deze actieve houding leverde 3 complementaire subsidies op voor het eerste werkjaar (2009-2010):

- Minister van Gezondheid van de Franse Gemeenschap (38.000 EUR) ;
- Minister van Gezondheid van de Franse Gemeenschapscommissie in het Brussels Gewest (25.000 EUR)
- Minister van Sociale Integratie van de Federale Overheid (25.000 EUR).

Met deze subsidies kon Alias twee deeltijdse medewerkers aanwerven (4/5 FTE) en de nodige werkingskosten financieren. De nood aan extra medewerkers werd echter al snel duidelijk. Enerzijds was er het wekelijkse nachtelijke straathoekwerk dat heel wat vergde van de medewerkers (buitengewone uren), anderzijds verzekerde het team een kwaliteitsvolle en adequate opvolging van de vele vragen die de doelgroep stelde. Om dit waar te kunnen maken is een capaciteitsverhoging binnen het team noodzakelijk.

Alias hoopt de eerste subsidies te kunnen verlengen. Daarnaast heeft Alias nieuwe subsidiekanalen aangesproken (Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid en RIZIV).

Personeel

Het team van Alias bestaat uit betaalde en vrijwillige medewerkers.

1. Algemene opdrachten van het betaald personeel

Coördinator en straathoekwerker (4/5 FTE)

- Begeleiden, omkaderen en motiveren van medewerkers en vrijwilligers binnen hun opdracht;
- Verantwoordelijk voor de inhoudelijke, praktische en logistieke ondersteuning van het werk;
- Verantwoordelijk voor de interne communicatie en de externe vertegenwoordiging;
- Straathoekwerk in het mannelijke prostitutiemilieu:
 - Begeleiden van de doelgroep bij hun psychosociale en medische vragen;
 - Samenwerken en netwerken met de psychosociale en medische sector;
 - Informeren en sensibiliseren van psychosociale en medische professionals die met de doelgroep in contact komen;
 - Verzamelen van socio-epidemiologische gegevens en observatie van het prostitutiemilieu.

Straathoekwerker (4/5 FTE)

- Straathoekwerk in het mannelijke prostitutiemilieu:
 - Begeleiden van de doelgroep bij hun psychosociale en medische vragen;
 - Samenwerken en uitbouwen van concrete projecten met de psychosociale en medische sector;
 - Informeren en sensibiliseren van psychosociale en medische professionals die met de doelgroep in contact komen;
 - Verzamelen van socio-epidemiologische gegevens en observatie van het prostitutiemilieu.

2. Algemene opdrachten van de vrijwillige medewerkers

De vrijwillige medewerkers verzekeren samen met de betaalde medewerkers het wekelijkse straathoekwerk gedurende één avond per week. Als ex-medewerkers van het Adzon-project zorgen zij voor een overdracht van hun expertise en methodologie op het terrein (houding, professioneel handelen, contacten, ...). Zij wonen eveneens de 6-wekelijkse straathoekwerkvergaderingen bij, om samen met de betaalde medewerkers de moeilijkheden op het terrein te analyseren en gepaste oplossingen te formuleren. Vrijwilligers doen geen begeleidingswerk en ontwikkelen geen specifieke projecten op eigen initiatief. De vrijwilligers zijn gehouden aan het beroepsgeheim.

Vrijwilligers worden vergoed zoals voorzien binnen de wet op het vrijwilligerswerk.

3. Personeel van onze partners

Vooraf tijdens de opstart van Alias hebben de organisaties Diogenes, Ex Aequo en Espace P... personeel ter beschikking gesteld om het project te ondersteunen en op weg te helpen.

Infrastructuur

Alias gebruikt sedert april 2010, als tijdelijke oplossing, de eerste verdieping van het gebouw van vzw Espace P... Brussel. Deze situatie heeft vrij snel haar beperkingen getoond, vooral op het vlak van onthaalmogelijkheden van de doelgroep en de nabijheid bij het werkgebied. Met de steun van het Regenbooghuis onderhandelt Alias met de Stad Brussel voor het huren van werkruimte (onthaal, bureauruimte, sociale permanentie, medische consultatie) in de prostitutiewijk, tegen een redelijke prijs. Het Regenbooghuis zal zich garant kunnen stellen voor Alias (vertegenwoordiging naar de Stad Brussel, waarborg). Daarenboven stelt het Regenbooghuis zijn logistieke en administratieve diensten ter beschikking voor de elektriciteits- en gascontracten, internet en telefoon. Dit zal een aanzienlijke tijdswinst betekenen voor het dagelijks beheer van het project.

Communicatie

1. De website van Alias en de Facebook-groep

<http://www.alias-bru.be>

De nieuwe website van Alias werd voorgesteld tijdens de Regenboogweek (april 2010), een ideaal moment om Alias in de kijker te plaatsen bij de holebi-verenigingen en aanverwanten. De website beschrijft Alias met zijn verschillende projecten, doelstellingen, huidige en toekomstige partners en biedt gespecialiseerde documentatie over mannelijke prostitutie in Brussel. Het team werd opgeleid door de webmaster om zelfstandig de inhoud te kunnen aanpassen (“user-friendly”).

Op korte termijn zal Alias de volgende webcontent toevoegen aan de site:

- een specifieke webpagina voor de doelgroep : preventie in de vorm van vraag en antwoord;
- webstatistieken om het bezoek aan de site te kunnen analyseren en evalueren.

Vanaf het begin van haar bestaan in 2009 heeft Alias een sociale netwerkgroep gecreëerd op de populaire site Facebook. De Facebook-pagina zorgt voor een grote bekendheid bij de partners en sympathisanten van het project. Op die manier blijft Alias eveneens op de hoogte van wat er in de sector gebeurt (socioculturele activiteiten met betrekking tot de prostitutieproblematiek).

2. Pers en andere media

Alias probeert haar activiteiten en de situatie waarin de doelgroep zich bevindt kenbaar te maken via verschillende mediakanalen. Geleidelijk aan bouwt Alias contacten op met journalisten met het vooruitzicht kwalitatieve en actuele reportages te kunnen maken.

In mei 2010 heeft Alias een persbericht verstuurd (gevolgd door een bericht aan de ruime socioculturele, psychosociale en medische sector). Alle mediaproducties (pers, radio en televisie) zijn via de website van Alias consulteerbaar. Onder andere volgende mediakanalen hebben Alias uitgenodigd voor meer duiding omtrent de problematiek: TV Brussel, Bang Bang, La Première, RTBF nieuws, Tels Quels Magazine, En Marche (magazine van de Mutualité Chrétienne).

Andere middelen

Alias heeft momenteel zowel eigen middelen als middelen ter beschikking gesteld door partners.

- De Algemene Vergadering is samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende sectoren die betrokken zijn bij de problematiek en zich de opstart van het project ter harte nemen. De leden kunnen, afhankelijk van de noden van het moment, opgeroepen worden ter ondersteuning van een deelproject.
- De Raad van Beheer van Alias is een multidisciplinair team van ervaren vrijwilligers dat de ploeg straathoekwerkers ondersteunt in het dagelijkse werk, zowel op vlak van administratie als op vlak van het beheer van de projecten.
- Het team van Alias heeft een professioneel netwerk ontwikkeld met een groep bevoorrechte partners (Elisa Centrum, Ex æquo, Diogenes, ICAR Wallonië, Boysproject, Observatoire du sida et des sexualités, CLPS van Brussel, het OCMW van Brussel, Tels Quels, Dokters van de Wereld, Sensoa). Alias wil in de toekomst de institutionele samenwerking met deze diensten verankeren.
- Het CLPS (Centre Local de la Promotion de la Santé) van Brussel verzekert de begeleiding en opvolging van het project. Verder is er een partnerschap met het « Observatoire du sida et des sexualités » ter ondersteuning van de methodologische ontwikkeling van het project.
- Alias neemt actief deel aan de « Stratégies concertées » van de SOA/HIV-preventiesector in het kader van een update van de analyse van het doelpubliek van mannelijke prostitués.

BIJLAGE

Communiqué aan de sector

Mannenprostitutie in Brussel Opnieuw twee straathoekwerkers op het terrein

De vzw ALIAS werd opgericht in mei 2009 als nieuwe start voor een project dat preventie, harm reduction en psychosociale en medische begeleiding biedt aan mannen die zich prostitueren in Brussel. Sinds januari 2009 werkte immers geen enkele eerstelijnsdienst nog specifiek rond de problematiek en de noden van mannelijke prostitués in de hoofdstad, terwijl er in de straten en de bars van het centrum naar schatting bijna 500 mannen actief zijn. Door hun moeilijke levensomstandigheden neemt deze groep vaak meer risico's, vooral op vlak van HIV/aids, en is zij vaak niet in staat om zich tegen verhoogde risico's te beschermen. Daarnaast worden mannelijke prostitués vaak geconfronteerd met discriminatie, discriminatie omwille van hun activiteiten, maar ook omwille van hun homoseksualiteit, hun immigratie, etc.

Dankzij de steun van verschillende subsidiërende overheden en giften, konden twee sociale werkers in april 2010 beginnen met straathoekwerk en begeleiding van mannelijke prostitués in Brussel. De vrijwillige ondersteuning door vroegere straathoekwerkers zorgt ervoor dat belangrijke expertise niet verloren gaat. Elke donderdag- en vrijdagavond zoekt het team de «werkplaatsen» op. De regelmaat van hun aanwezigheid laat hen toe contacten met de doelgroep te leggen en gaandeweg een vertrouwensband op te bouwen.

De eerste maanden straathoekwerk hebben de nood aan een dergelijk project bevestigd. Elke avond worden gemiddeld een vijftiental contacten gelegd. In het begin tonen de prostitués zich enthousiast en opgelucht opnieuw straathoekwerkers te zien tot wie ze zich kunnen richten zonder angst voor vooroordelen. Dit vormt de basis voor meerdere gesprekken waarin informatie kan uitgewisseld worden over o.a. toegang tot gezondheidszorg, HIV- of SOI-testen, het regulariseren van een administratieve situatie, de zoektocht naar een bed voor de nacht of een vaste woonst, enz.

Daarnaast worden ook systematisch condooms en glijmiddel uitgedeeld.

Van bij het begin werd Alias ondersteund door een groep partners uit verschillende sectoren die betrokken zijn bij de complexe situatie van de doelgroep: de prostitutiesector uiteraard, maar evenzeer gezondheidsorganisaties, HIV- en SOI-preventie, daklozenwerking, organisaties werkend rond verslaving, de migratiesector en holebi-organisaties. Vandaag bouwt het team verder aan haar netwerk van partners en probeert het haar missie en acties kenbaar te maken binnen de gehele psycho-socio-culturele en medische sector.

Precies in deze context is het team van Alias verheugd om u het adres van haar nieuwe website mee te delen. De website werd zowel ontworpen voor het doelpubliek, als voor zij die de problematiek van de mannelijke prostitutie beter willen leren kennen: www.alias-bru.be

U vindt er onder andere ook ons jaarrapport 2009.

Voor de toekomst ontbreekt het Alias niet aan projecten : medische consultatie, internetpermanentie,... Maar de belangrijkste uitdaging voor Alias blijft om haar activiteiten te bestendigen en te ijveren voor de nodige structurele financiële steun daarvoor.

Het team van Alias

Marc Purnotte
Coördinator en straathoekwerker
0484/608.047

Katia Senden
Straathoekwerker
0484/605.218

info@alias-bru.be